Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

| | | | |
|---|---|---|---|
| Nazwa i kod przedmiotu | Geopolityczne problemy współczesnego świata - wykład, PG_00193927 | | |
| Kierunek studiów | Geografia (O) | | |
| Data rozpoczęcia studiów | październik 2027 r. | Rok akademicki realizacji przedmiotu | 2029/2030 |
| Poziom kształcenia | I stopnia - licencjackie | Grupa zajęć | Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów<br>Grupa zajęć fakultatywnych<br>Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki |
| Forma studiów | stacjonarne | Sposób realizacji | na uczelni |
| Rok studiów | 3 | Język wykładowy | polski |
| Semestr studiów | 6 | Liczba punktów ECTS | 2.0 |
| Profil kształcenia | ogólnoakademicki | Forma zaliczenia | zaliczenie |
| Jednostka prowadząca | Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej -> Zakład Geografii Politycznej | | |
| Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców) | Odpowiedzialny za przedmiot | dr hab. Jan Wendt, prof. UG | |
| | Prowadzący zajęcia z przedmiotu | | |

| Formy zajęć | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Forma zajęć | Wykład | Ćwiczenia | Laboratorium | Projekt | Seminarium | RAZEM |
| Liczba godzin zajęć | 20.0 | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 20 |
| W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0 | | | | | | |

| Aktywność studenta i liczba godzin pracy | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Aktywność studenta | Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów | Udział w konsultacjach | Praca własna studenta | RAZEM |
| Liczba godzin pracy studenta | 20 | 1.0 | 29.0 | 50 |

| Cel przedmiotu |
|---|
| zaznajomienie studentów z podstawowymi pojęciami, koncepcjami, celami i metodami badań z zakresu geopolityki i geostrategii,<br><br>przedstawienie historycznych, ekonomicznych i społecznych uwarunkowań geopolitycznych,<br><br>wskazania geograficznych i geopolitycznych uwarunkowań procesów politycznych i ekonomicznych,<br><br>omówienie geopolitycznych uwarunkowań położenia, miejsca i roli Polski w Europie,<br><br>analiza i ocena zachodzących we współczesnym świecie procesów geopolitycznych. |

**Efekty uczenia się przedmiotu**

| Efekt kierunkowy | Efekt z przedmiotu | Sposób weryfikacji i oceny efektu |
|---|---|---|
| [GEOGRL3-U01] potrafi identyfikować i analizować podstawowe procesy i zjawiska przyrodnicze oraz społeczno-ekonomiczne, analizować ich przyczyny i przebieg oraz formułować i dyskutować podstawowe problemy dotyczące warunków fizyczno-geograficznych oraz sytuacji społecznej, gospodarczej i politycznej i ich zmian w różnych skalach przestrzennych | Potrafi identyfikować analizować procesy polityczne, społeczne i ekonomiczne w ujęciu geograficznym. | [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny |
| [GEOGRL3-W02] zna i rozumie kluczowe pojęcia i teorie w geografii oraz w zaawansowanym stopniu procesy i zjawiska, dotyczące zróżnicowania przestrzennego i rozmieszczenia procesów i zjawisk na powierzchni Ziemi w różnych skalach przestrzennych, w szczególności Polski | Zna główne teorie geopolityczne i potrafi wskazywać geograficzne zróżnicowanie procesów politycznych. | [SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny |
| [GEOGRL3-U02] potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu nauk geograficznych oraz dostępne źródła informacji do prawidłowej interpretacji podstawowych procesów i zjawisk przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i politycznych | Umie analizować problemy społeczne, gospodarcze i polityczne w różnej skali geograficznej. | [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny |

**Treści przedmiotu**

1. Podstawowe pojęcia w geopolityce. Relacje geopolityki z geografią polityczną, historią oraz polityką.
2. Transformacja energetyczna a geopolityka. Globalne ocieplenie. Fit for 55.
3. Etapy rozwoju badań geopolitycznych XX/XXI w. Teorie geopolityczne niemiecka i anglosaska szkoła geopolityki.
4. Wielkie imperia świata i ich upadek. Rozwój i kres imperium rzymskiego; brytyjskiego; rosyjskiego. Przyczyny i konsekwencje.
5. Zmiany geopolitycznego położenia Polski w XX w. i na początku XXI w.
6. Polska w koncepcji Międzymorza. Polska jako regionalny lider. Geostrategiczne położenie Polski.
7. Położenie geopolityczne a zagrożenie bezpieczeństwa. Suwerenność informacyjna we współczesnym świecie a bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni. Przestrzeń kosmiczna a geopolityka. Cyberprzestrzeń i kosmos - nieoczywiste wymiary bezpieczeństwa.
8. Geopolityczne relacje Polski z sąsiadami. Militarny potencjał Polski. Tranzytowe położenie Polski.
9. Problemy polskiej polityki wschodniej Białoruś, Ukraina, Rosja. Konflikt graniczny Polska Białoruś.
10. Konflikt Rosji i Ukrainy.
11. Polska w UE, czy poza UE. UE dwóch prędkości a sprawa Polska.
12. Geopolityczne problemy współczesnej Europy. Państwo islamskie ? i terroryzm w Europie.
13. Wzrost nastrojów narodowych w krajach UE, kryzys gospodarczy w UE. Quo vadis Europae?
14. Współczesne problemy geopolityki globalnej. Chińska dominacja w regionie i na świecie, OBOR.
15. Geopolityczne problemy polityki Stanów Zjednoczonych D. Trumpa i J. Bidena.
16. Geopolityka Bliskiego Wschodu. Konflikt Izrael i Hamas.
17. Zderzenie cywilizacji a światowy terroryzm. Kwestia Iranu.
18. Geopolityka w świecie postnowoczesnym. Geopolityka krytyczna
19. Geopolityczne aspekty a demografia. Migranci i uchodźcy w Europie.
20. Współczesne problemy i badania geopolityczne i geostrategiczne.

**Wymagania wstępne i dodatkowe**

**Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się**

| Sposób oceniania (składowe) | Próg zaliczeniowy | Składowa oceny końcowej |
|---|---|---|
| egzamin ustny lub pisemny | 51.0% | 100.0% |

| | | |
|---|---|---|
| Zalecana lista lektur | Podstawowa lista lektur | Bógdał-Brzezińska, A., Wendt, J.A. (2025). Small States in the Shatter Belt: Demographic and Geopolitical Challenges of the Baltic States. Abingdon: Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003711629<br><br>Brzeziński Z., 1998, Wielka szachownica, Politeja, Warszawa.<br><br>Eberhardt P., 2013, Studia nad geopolityką XX w., IGiPZ PAN, Warszawa.<br><br>Flint C., 2008, Wstęp do geopolityki, PWN, Warszawa.<br><br>Huntington S.P., 1997, Zderzenie cywilizacji i nowy kształt ładu światowego, Warszawa.<br><br>Kennedy P., 1994, Mocarstwa świata. Narodziny - rozkwit - upadek. Przemiany gospodarcze i konflikty zbrojne w latach 1500-2000, Warszawa.<br><br>Kolosov V.A., Mironenko N.S., 2000, Geopolitika i politiczeskaja geografia, Moskwa.<br><br>Lach Z., Skrzyp J., 2007, Geopolityka i geostrategia, AON, Warszawa.<br><br>Lach Z., Wendt J., (red.), 2010, Geopolityka. Elementy teorii, wybrane metody i badania, Instytut Geopolityki, Częstochowa.<br><br>Moczulski L., 1999, Geopolityka. Potęga w czasie i przestrzeni, Wydawnictwo Bellona, Warszawa.<br><br>Nałkowski W., 1913, Terytorjum Polski historycznej jako indywidualność geograficzna, Warszawa.<br><br>Parker G., 1998, Geopolitics. Past, Present and Future, London.<br><br>Potulski, J., Bógdał-Brzezińska, A., Wendt, J.A. (2022). Aktorzy Relacje Przestrzenie. Wyzwania dla geografii politycznej, stosunków międzynarodowych i geopolityki. Kraków: Polskie Towarzystwo Geopolityczne.<br><br>Potulski J., 2011, Geopolityka w świecie ponowoczesnym, Instytut Geopolityki, Częstochowa.<br><br>Romer E., 1939, Ziemia i państwo. Kilka zagadnień geopolitycznych, Warszawa-Lwów.<br><br>Skrzyp, J., 2016, Geopolityka. Przeszłość. Przyszłość. AON, Warszawa.<br><br>Wendt J., 1999, Geopolityczne aspekty tranzytu w Europie Środkowej, IGiPZ PAN, Warszawa.<br><br>Wendt J.A., 2019, Geopolityczne uwarunkowania przenikalności granic i dyfuzji idei w Europie Środkowej, Przegląd Geopolityczny, 28, 31-48. |

| | | |
|---|---|---|
| | Uzupełniająca lista lektur | Bógdał-Brzezińska A., 2020, Mocarstwowość kosmiczna i cybernetyczna jako komponent zmian w obszarze bezpieczeństwa międzynarodowego. W: P. Bajor (Ed.), Bezpieczeństwo międzynarodowe. Aspekty metodologiczne i systemowe, Wydawnictwo UJ, Kraków, 122-139.<br><br>Bógdał-Brzezińska A., Wendt J.A., 2020. Cyberprzestrzeń a geopolityka jako problem badawczy. Wizualizacja potęgi i bezpieczeństwa. W: A. Tyszkiewicz, P. Borowiec, Teorie i podejścia badawcze geopolityki, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, 185-196.<br><br>Bógdał-Brzezińska A., Wendt J.A., 2020. Geopolityczny kontekst suwerenności informacyjnej Rosji w cyberprzestrzeni i jej znaczenie dla bezpieczeństwa międzynarodowego. De Securitate et Defensione. O Bezpieczeństwie i Obronności, 2(6): 97-113.<br><br>Mrozowska, S.; Wendt, J.A.; Tomaszewski, K., 2021, The Challenges of Polands Energy Transition. *Energies*, *14*, 8165. |
| | Adresy eZasobów | |
| Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania | Przykładowe zagadnienia:<br><br>Problemy geopolitycznego położenia Polski (lub np. Izraela).<br><br>Zmiany geopolitycznego znaczenia Rosji.<br><br>Geopolityczne znaczenie przesyłu ropy naftowej.<br><br>Geopolityka kosmosu.<br><br>Geopolityka cyberprzestrzeni. | |
| Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu | Nie dotyczy | |

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.